

รายการ ร้อยเรื่อง...เมืองไทย

สถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา และสำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนประดิพัทธ์ เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400 โทร. 0 2244 2060

เรื่อง	วิปรัฐบาล
เรียบเรียง	นายอานันท์ เกียรติสารพิภพ นิตกรชำนาญการพิเศษ กลุ่มงานบริการวิชาการ 2 สำนักวิชาการ
ออกอากาศ	สิงหาคม 2562

จากการเลือกตั้งที่ผ่านมา ในการจัดตั้งรัฐบาลจะเป็นการจัดตั้งรัฐบาลผสม ซึ่งส่วนใหญ่จะมีหลายพรรคการเมืองประกอบกัน ดังนั้น การที่ฝ่ายบริหารหรือรัฐบาลจะผลักดันกฎหมายต่าง ๆ ให้ผ่านการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรได้นั้นจะต้องอาศัยความร่วมมือจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคร่วมรัฐบาลที่จะช่วยกันพิจารณาและลงมติให้ความเห็นชอบต่อกฎหมายนั้น ๆ และเพื่อให้การพิจารณากฎหมายหรือเรื่องต่าง ๆ ในรัฐสภาและสภาผู้แทนราษฎรเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและรวดเร็ว ซึ่งการที่จะให้เกิดความเห็นพ้องต้องกันได้ จะต้องอาศัยการประสานงานซึ่งกันและกัน จึงได้มีการตั้งคณะกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎรหรือที่เรียกว่า “วิปรัฐบาล”

หลายคนคงสงสัยว่า คำว่า “วิป” (whip) นั้นหมายถึงอะไรและมาเกี่ยวข้องกับการเมืองไทยได้อย่างไร ทั้งนี้ คำว่า “วิป” (whip) มีที่มาจากระบบรัฐสภาของอังกฤษ มีความหมายว่า เหวี่ยงโดยเร็วหรือเขี่ยน หรือไม้เรียวหรือแส้ เมื่อถูกนำมาใช้กับสมาชิกผู้มีหน้าที่ดำเนินงานต่าง ๆ ของพรรคการเมืองในการรักษาระเบียบวินัย คอยดูแลให้สมาชิกรัฐสภานั่งในที่ประชุม หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง “วิป” เป็นผู้ทำหน้าที่ในการควบคุมคะแนนเสียงในสภาผู้แทนราษฎร เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่พรรคการเมืองว่าการดำเนินการด้านสภาผู้แทนราษฎรจะเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและราบรื่นเท่าที่จะเป็นไปได้

ในระบบรัฐสภาของอังกฤษ ทุกพรรคการเมืองในสภาสามัญมีคณะเจ้าหน้าที่ที่เรียกว่า “ผู้คุมคะแนนเสียงในสภา” หรือ “วิป” โดยหัวหน้าพรรคจะเป็นผู้แต่งตั้งผู้คุมเสียงในสภาจากบรรดาสมาชิกของพรรคที่มีอยู่ในสภา ทั้งนี้ ผู้ที่นำคำว่า “วิป” มาใช้เป็นคนแรก คือ นายเอ็ดมันด์ เบิร์ก เมื่อ ค.ศ. 1769 เพื่อเปรียบเทียบกับ การล่าสุนัขจิ้งจอก ซึ่งในการล่าจะต้องรวบรวมสุนัขที่ใช้ล่าสุนัขจิ้งจอก ที่กระจัดกระจายให้รวมกันเป็นฝูง

ดังนั้น เมื่อพิจารณาความหมายจากแหล่งที่มาแล้ว นำมาใช้กับการเมืองไทย จะเห็นได้ว่า ประธานวิปรัฐบาลจะมีหน้าที่คอยควบคุมบรรดาสมาชิกที่สังกัดพรรคการเมืองเดียวกันหรือ พรรคร่วมรัฐบาลให้มาประชุม เพื่อให้พรรคการเมืองหรือพรรคร่วมรัฐบาลมีเสียงสนับสนุนเพียงพอ ในการลงมติ และเพื่อป้องกันมิให้เกิดการเสียเปรียบในการลงคะแนนเสียงต่าง ๆ

สำหรับประเทศไทย คณะกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎร (วิปรัฐบาล) มีชื่อย่อว่า “ปสส.” ซึ่งได้เคยดำเนินการอย่างไม่เป็นทางการมาหลายรัฐบาลแล้ว จนกระทั่งในปี 2526 จึงได้มีการ แต่งตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการในสมัยรัฐบาลพลเอก เปรม ติณสูลานนท์ โดยมีนายบุญเท่ง ทองสวัสดิ์ เป็นประธานวิปรัฐบาลในสมัยนั้น ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 79/2526 ลงวันที่ 23 พฤษภาคม 2526 และต่อมาเมื่อมีการจัดตั้งรัฐบาลใหม่จึงได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎรอีก เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2529 โดยมี นายพิชัย รัตตกุล รองนายกรัฐมนตรี สังกัดพรรคประชาธิปัตย์ เป็น ประธานวิปรัฐบาล หลังจากนั้นก็ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎรเรื่อยมาใน ทุกรัฐบาลจนถึงปัจจุบัน

วิปรัฐบาลมีอำนาจหน้าที่ที่สำคัญ ๆ โดยสรุป คือ

- 1) พิจารณาดำเนินงานประสานงานเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสภาผู้แทนราษฎรหรือรัฐสภา ตามที่ได้รับนโยบายจากนายกรัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรี
 - 2) ติดต่อประสานงานและเสนอข้อมูลแก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร
 - 3) พิจารณาระเบียบวาระการประชุมของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาและแจ้งผลการพิจารณาของวิปรัฐบาลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทราบก่อนการประชุมสภาผู้แทนราษฎรและรัฐสภา โดยมิต้องสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลหรือมติคณะรัฐมนตรี
 - 4) ประสานงานกับพรรคการเมืองร่วมรัฐบาลเพื่อให้มีการลงมติที่สอดคล้องกันในเรื่อง หรือญัตติใด ๆ ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรและรัฐสภา
 - 5) สรุปผลมติที่ประชุมคณะกรรมการเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบหรือเห็นชอบ แล้วแต่กรณี
- กล่าวโดยสรุป วิปเป็นตำแหน่งที่มีความสำคัญในพรรคการเมืองที่จะติดต่อเชื่อมโยง บรรดาสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการทำหน้าที่ย่างเป็นเอกภาพเพื่อประโยชน์ในการลงคะแนนเสียง ซึ่งเป็นหลักการหนึ่งของระบอบประชาธิปไตยที่ให้ความสำคัญกับเสียงข้างมาก

บรรณานุกรม

- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (ม.ป.ป.). “วิป” เป็นคำที่เราได้ยินบ่อยในการเมืองการปกครองไทย. สืบค้น 10 มิถุนายน 2562 จาก <http://www.kriengsak.com/node/790>
- จันทร์ชม จินตนนนท์. (2544). **บทบาทของคณะกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎร (วิปรัฐบาล) ในกระบวนการนิติบัญญัติไทย.** (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, สาขารัฐศาสตร์.
- สำนักประสานงานการเมือง. (2551). **คู่มือแนวทางการปฏิบัติงานคณะกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎร (ปสส.).** กรุงเทพฯ: สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี.